

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

303

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht dat de gemeente Enschede werklozen wil verplichten hun aanvullend pensioen op te eten alvorens zij recht krijgen op bijstand* (ingezonden 11 september 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Klijnsma** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 16 oktober 2014)

Vraag 1

Wat vindt u van het voornemen van de gemeente Enschede om mensen die bijstand aanvragen te verplichten eerst hun aanvullend pensioen op te eten alvorens zij aanspraak kunnen maken op een bijstandsuitkering? Deelt u de mening dat de pensioenvoorziening een oudedagsvoorziening is en dat die niet aangemerkt mag worden door gemeenten als beschikbaar inkomen?¹

Antwoord 1

Het plan van Enschede, dat inmiddels is ingetrokken, vind ik onwenselijk. De 2^e pijler pensioenen zijn thans een sterk gereguleerd instrument voor de oudedagsvoorziening. Bijstandsgerechtigden zouden – in het kader van de bijstand – niet door gemeenten verplicht moeten worden om hun 2^e pijler pensioen vervroegd in te laten gaan. Daarbij komt dat momenteel wetgeving wordt voorbereid om het 3^e pijler pensioen van zzp-ers en werknemers onder voorwaarden te beschermen in geval van een beroep op de bijstand.

Vraag 2

Klopt het dat gemeenten aanvragers van een bijstandsuitkering niet kunnen verplichten om eerst hun aanvullend pensioen op te eten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Vooralsnog is op grond van jurisprudentie niet gebleken dat het oorspronkelijke plan van Enschede in strijd zou zijn met de WWB.

¹ http://www.tubantia.nl/regio/enschede/huis-en-pensioen-kwijt-bij-bijstand-in-enschede-1.4518962?ref=regio_enschede_artikel-bekijk_ook

Vraag 3

Hoe verhoudt het voornemen van de gemeente Enschede zich tot uw beleid om het via pensioen opgebouwde vermogen te beschermen als oudedagsvoorziening? Deelt u de mening dat het moeten opeten van aanvullend pensioen dat mensen hebben opgebouwd om hun oude dag mee door te komen hier haaks op staat en zeer nadelige gevolgen kan hebben voor de inkomenspositie van ouderen? Zo ja, hoe gaat u dit voorkomen? Zo nee, waarom niet?²

Antwoord 3

Zoals ik bij de beantwoording van vraag 1 al heb aangegeven vind ik het plan onwenselijk.

Ik ondersteun de strekking van het amendement op de Verzamelwet SZW 2015³ dat de SP heeft ingediend. Echter, de Verzamelwet leent zich, gezien zijn overwegend technische en beperkt inhoudelijk karakter, minder voor dit onderwerp. Daarom zal ik met een voorstel komen om in de Wet werk en bijstand (ofwel: de Participatiewet zoals die met ingang van 1 januari 2015 zal gaan luiden) te regelen dat bijstandsgerechtigden door het college niet gedwongen kunnen worden om hun 2^e pijler pensioen vervroegd in te laten gaan. Daarbij wordt onderzocht hoe het een en ander het best kan worden geïmplementeerd. Hierbij wordt ook gekeken naar aanverwante wet- en regelgeving (zoals de IOAW en de IOAZ). Alleen wanneer personen vrijwillig hun 2^e pijler pensioen eerder laten ingaan, zal het 2^e pijler pensioen door het college van B&W in aanmerking genomen worden bij de vaststelling voor het recht op en de hoogte van bijstand.

In de eerstvolgende Verzamelbrief zal ik gemeenten oproepen om, vooruitlopend op de wetswijziging, bijstandsgerechtigden niet te verplichten om hun 2^e pijler pensioen vervroegd in te laten gaan.

Vraag 4 en 5

Op basis waarvan doet de Inspectie SZW onderzoek naar de gemeente Enschede en wanneer worden de resultaten bekend gemaakt?

Wat wilt u zeggen tegen de wethouder die als argument voor deze maatregel opvoert dat «de rijksoverheid legt ons bezuinigingen op, wij staan met de rug tegen de muur»? Erkent u de financiële nood van de gemeente Enschede?

Antwoord 4 en 5

Aan de gemeente Enschede is een meerjarige aanvullende uitkering toegekend op grond van de WWB. In dit kader dient de gemeente een deel van haar tekort te verminderen door de effecten van haar beleid en uitvoering te verbeteren. Hiertoe heeft de gemeente een verbeterplan vastgesteld.

Eind juni 2014 heeft de gemeente hierover haar verantwoording ingediend bij de Toetsingscommissie WWB (TC) en namens deze commissie beoordeelt de Inspectie SZW deze verantwoording. De beoordeling richt zich op de juiste naleving van de verplichtingen die bij beschikking aan de gemeente zijn opgelegd, waaronder het realiseren van een tekortreductie volgens het door de gemeente zelf vastgestelde verbeterplan. Het is aan de gemeente zelf te bepalen op welke wijze zij haar vereiste tekortreductie realiseert.

De inspectie onderzoekt de voortgang van de verbetermaatregelen en de eventuele bijstelling daarvan. Het rapport van de inspectie is, voorzien van een bestuurlijke reactie van de gemeente Enschede, inmiddels aan de TC aangeboden. De toetsingscommissie zal mij informeren over de onderzoeksbevindingen en zal mij adviseren over de daaraan te verbinden conclusies. De gemeente weet dat zij een beroep heeft gedaan op een voorziening die met zich mee kan brengen dat de gemeente de effecten van haar beleid en uitvoering moet gaan verbeteren. De gemeente heeft de bereidheid daartoe getoond en een verbeterplan vastgesteld dat de TC het noodzakelijke vertrouwen heeft gegeven dat de gemeente de vereiste verbeteringen zal realiseren. Mede op basis van dit vertrouwen heeft de TC mij vorig jaar geadviseerd aan Enschede een meerjarige aanvullende uitkering toe te kennen over de periode 2013–2015. Om aanspraak te kunnen maken op de meerjarige aanvullende uitkering, is het van belang dat de gemeente de haar

² Kamerstuknummer: 32 043-188

³ Kamerstuk 33 988, nr. 10

opgelegde verplichtingen correct nakomt, temeer omdat deze uitkering op basis van solidariteit door gemeenten gezamenlijk wordt bekostigd. Nadat ik de bevindingen en het advies van de TC heb ontvangen zal ik de gemeente nader berichten.

Vraag 6

Op welke wijze zou de gemeente Enschede met een werkloosheidspercentage van 18% alle bijstandsgerechtigden naar banen begeleiden? Hoeveel banen zijn er beschikbaar in de regio?

Antwoord 6

Net als andere grote gemeenten kent ook Enschede helaas een relatief hoog percentage geregistreerde niet-werkende werkzoekenden (NWW). Het genoemde hoge NWW-percentage van 18%⁴ is niet gelijk aan het formele werkloosheidspercentage doordat NWW'ers voor een belangrijk deel niet actief zoeken en/of direct beschikbaar zijn voor werk, waardoor zij niet behoren tot de werkloze beroepsbevolking (de «werkloosheid»). Het formele werkloosheidspercentage is in de gemeente Enschede iets hoger dan het landelijk gemiddelde (in 2013 9,5 ten opzichte van 8,3 procent⁵).

Er zijn voor werklozen in Enschede ook kansen buiten de eigen woongemeente. Voor hen kan met andere woorden (breder) gekeken worden naar de arbeidsmarktsituatie in de regio Twente en in de provincie Overijssel. Het NWW-percentage (wat – zoals hiervoor is aangegeven – niet hetzelfde is als het werkloosheidspercentage) is voor deze regio's (met 12,2 respectievelijk 10,6 procent) maar weinig hoger dan het landelijk gemiddelde van 10,1 procent. Ook zijn er mogelijkheden over de grens in Duitsland.

Voor de regio Twente geldt dat er in het afgelopen jaar (tot en met juli 2014) een kleine 12 duizend vacatures zijn gemeld bij het UWV. In heel Nederland werden 350 duizend vacatures gemeld bij het UWV. Uitgaand van het totaal aantal ontstane vacatures volgens het CBS in het afgelopen jaar van 664 duizend is het totaal ontstane vacatures in de regio Twente te schatten op ruim 22 duizend. Er zijn dus wel kansen op werk voor de 7.000 werklozen (12.418 niet-werkende werkzoekenden) in Enschede.

Veel werklozen vinden op eigen kracht weer werk en hebben geen (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Deze mensen hebben geen ondersteuning van de gemeente nodig. De gemeente ondersteunt op basis van maatwerk wel mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en zij kunnen daarvoor ondermeer de middelen uit het Participatiebudget inzetten.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Kerstens en Vermeij (beiden PvdA), ingezonden 9 september 2014 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 277)

⁴ https://www.werk.nl/pucs/groups/ami/documents/document/wdo_011960.pdf (bijlage I op p.17).

⁵ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71887NED&D1=13,26,52-54,67,80&D2=0&D3=0,16,63,94,102,127,134&D4=I&HD=140918-1651&HDR=T&STB=G1,G2,G3>.